

ΑΡΧΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Δ. Βασιλείου
Καθηγητής Εθνικού
& Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ν. Ηρειώτης
Καθηγητής Εθνικού
& Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Δ. Μπάλιος
Επίκουρος Καθηγητής
Εθνικού & Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Κεφάλαιο 7^ο

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Ισοζύγια

Ισοζύγιο - χρησιμότητα

Ισοζύγιο καθολικού καλείται εκείνη η χρηματοοικονομική κατάσταση, η οποία παρουσιάζει σε χρηματικές μονάδες, όλους εκείνους τους λογαριασμούς, που εμφανίζονται στο καθολικό της λογιστικής μονάδας, κατά τη διάρκεια του χρόνου, μέσα στον οποίο καταρτίζεται

Οι βασικές χρησιμότητες των ισοζυγίων είναι:

Ελέγχεται η ορθή μεταφορά των ποσών των λογαριασμών από το ημερολόγιο στα καθολικά και

Παρέχονται πληροφορίες στη διοίκηση:

για τη θέση των περιουσιακών στοιχείων,

για το αποτέλεσμα,

για την κίνηση περιουσιακών στοιχείων από συγκρίσεις και μελέτες ισοζυγίων διαδοχικών περιόδων και

για τη σύνταξη των διαφόρων προγραμμάτων δράσεως, γιατί αποτελούν οικονομικές καταστάσεις, που δίνουν τη δυνατότητα αναρίθμητων παρατηρήσεων, συσχετίσεων, υπολογισμών, καταρτίσεως αριθμοδεικτών κ.λπ.

Διακρίσεις ισοζυγίων - Περιεχόμενο

Ανάλογα με το περιεχόμενο τους τα ισοζύγια γενικού καθολικού διακρίνονται στα ακόλουθα είδη:

Ισοζύγια Ποσών: Καλούνται εκείνα τα ισοζύγια που περιλαμβάνουν μόνο τα αθροίσματα των ποσών της χρέωσης και της πίστωσης των λογαριασμών που περιλαμβάνουν.

Ισοζύγια Υπόλοιπων: Καλούνται εκείνα τα ισοζύγια που περιλαμβάνουν μόνο τα υπόλοιπα των λογαριασμών που περιλαμβάνουν.

Πλήρη Ισοζύγια: Καλούνται εκείνα τα ισοζύγια που περιλαμβάνουν τα αθροίσματα των ποσών της χρέωσης και της πίστωσης, καθώς επίσης και τα υπόλοιπα των λογαριασμών που περιλαμβάνουν

Διακρίσεις ισοζυγίων – Χρόνο κατάρτισης

Ανάλογα με το χρόνο κατάρτισης

τους τα ισοζύγια γενικού καθολικού διακρίνονται στα ακόλουθα είδη:

Προσωρινά Ισοζύγια: Καλούνται εκείνα τα ισοζύγια, που καταρτίζονται κατά τη διάρκεια της λογιστικής χρήσης, σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Προσαρμοσμένα Ισοζύγια: Καλούνται εκείνα τα ισοζύγια, που καταρτίζονται στο τέλος της λογιστικής χρήσης, μετά τη μεταφορά των εγγραφών προσαρμογής των λογαριασμών, στους λογαριασμούς του γενικού καθολικού.

Οριστικά Ισοζύγια: Καλούνται εκείνα τα ισοζύγια, που καταρτίζονται στο τέλος της λογιστικής χρήσης, μετά τη μεταφορά στους λογαριασμούς του γενικού καθολικού των εγγραφών προσδιορισμού του αποτελέσματος της χρήσης. Το ισοζύγιο αυτό είναι και το τελευταίο της χρήσης.

Παράδειγμα πλήρους ισοζυγίου

Λογαριασμός	Άθροισμα χρεώσεων	Άθροισμα πιστώσεων	Χρεωστικό υπόλοιπο	Πιστωτικό υπόλοιπο
Κτήρια	100.000		100.000	
Αυτοκίνητα	40.000		40.000	
Έπιπλα και σκεύη	10.000		10.000	
Εμπορεύματα	15.000		15.000	
Πρώτες ύλες	10.000		10.000	
Υλικά συσκευασίας	15.000		15.000	
Πελάτες	20.000		20.000	
Γραμμάτια εισπρακτέα	35.500	13.000	22.500	
Γραμμάτια εισπρακτέα ενεχυριασθέντα	8.000		8.000	
Γραμμάτια σε καθυστέρηση	7.000	7.000	0	
Γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα	10.600	3.000	7.600	
Διάφορα λειτουργικά έσοδα εισπρακτέα	10.000		10.000	
Χρεόγραφα	20.000		20.000	
Ταμείο	49.500	5.600	43.900	
Καταθέσεις όψεως	20.000		20.000	
Κεφάλαιο		170.000		170.000
Ενυπόθηκο δάνειο		50.000		50.000
Δάνειο με ενέχυρο γραμμάτια		5.000		5.000
Προμηθευτές	5.000	30.000		25.000
Γραμμάτια πληρωτέα		40.000		40.000
Γραμμάτια μεταβιβασθέντα	5.000	5.000		0
Τόκοι πληρωτέοι		10.000		10.000
Προκαταβολές πελατών	15.000	15.000		0
Πωλήσεις		20.000		20.000
Τόκοι πιστωτικοί		500		500
Έσοδα από ενοίκια		1.500		1.500
Διάφορα λειτουργικά έσοδα		20.000		20.000
Σύνολο	395.600	395.600	342.000	342.000

Παράδειγμα ανάγνωσης λογαριασμού σε ισοζύγιο (1)

Έστω ότι από το ισοζύγιο αντλώ τις ακόλουθες πληροφορίες:

Λογαριασμός	Άθροισμα χρεώσεων	Άθροισμα πιστώσεων	Χρεωστικό υπόλοιπο	Πιστωτικό υπόλοιπο
Κεφάλαιο		170.000		170.000

Αντιλαμβάνομαι ότι η επιχείρηση έχει ως «Κεφάλαιο», ως αποτέλεσμα της εισφοράς των μετόχων, 170.000€ (δείτε άθροισμα πιστώσεων). Από το άθροισμα των χρεώσεων το οποίο είναι μηδενικό συμπεραίνουμε ότι κατά την τρέχουσα χρήση δεν έχει μειωθεί η λογιστική αξία του «Κεφαλαίου». Η λογιστική αξία του Κεφαλαίου κατά την ημερομηνία εκτύπωσης του ισοζυγίου είναι 170.000€ (δείτε πιστωτικό υπόλοιπο).

Λογαριασμός	Άθροισμα χρεώσεων	Άθροισμα πιστώσεων	Χρεωστικό υπόλοιπο	Πιστωτικό υπόλοιπο
Κτήρια	100.000		100.000	
Αποσβεσμένα κτήρια		20.000		20.000

Αντιλαμβάνομαι ότι η επιχείρηση έχει αγοράσει κατά το παρελθόν κτήρια αντί 100.000 € (δείτε άθροισμα χρεώσεων). Τα κτήρια έχουν αποσβεστεί κατά 20.000 € (δείτε το άθροισμα πιστώσεων του αντίθετου λογαριασμού ενεργητικού «Αποσβεσμένα κτήρια»). Η λογιστική αξία αυτών των κτηρίων κατά την ημερομηνία εκτύπωσης του ισοζυγίου είναι 80.000 € (Αξία κτηρίων μείον τα αποσβεσμένα κτήρια).

Παράδειγμα ανάγνωσης λογαριασμού σε ισοζύγιο (2)

Τι συμπεράσματα εξαγάγετε για τον ακόλουθο λογαριασμό του ισοζυγίου:

Λογαριασμός	Άθροισμα χρεώσεων	Άθροισμα πιστώσεων	Χρεωστικό υπόλοιπο	Πιστωτικό υπόλοιπο
Γραμμάτια εισπρακτέα	35.500	13.000	22.500	

Αντιλαμβάνομαι ότι η επιχείρηση έχει απαιτήσεις από **παροχή πίστωσης σε πελάτες** της οι οποίοι υπέγραψαν πιστωτικό τίτλο, δηλαδή **γραμμάτια**.

Η απαίτηση από γραμμάτια εισπρακτέα είναι 35.500€ (δείτε **άθροισμα χρεώσεων**).

Από το **άθροισμα των πιστώσεων** που είναι 13.000€ συμπεραίνουμε ότι κατά την τρέχουσα χρήση εξοφλήθηκε μέρος της απαίτησης με γραμμάτια. Πιο συγκεκριμένα η απαίτηση της επιχείρησης από τα Γραμμάτια εισπρακτέα έχει μειωθεί κατά 13.000€.

Τον λόγο της μείωσης της απαίτησης μπορούμε να τον δούμε στο **ημερολόγιο** στις σχετικές έγγραφες (π.χ. ποιοι πελάτες αποπλήρωσαν τα γραμμάτια).

Η λογιστική αξία των γραμματίων εισπρακτέων κατά την ημερομηνία εκτύπωσης του ισοζυγίου είναι 22.500€ (δείτε χρεωστικό υπόλοιπο). Δηλαδή, η **απαίτηση της επιχείρησης από πελάτες με γραμμάτια εισπρακτέα, τη στιγμή της εκτύπωσης του ισοζυγίου, είναι 22.500€.**

Παράδειγμα ανάγνωσης λογαριασμού σε ισοζύγιο (2)

Τι συμπεράσματα εξαγάγετε για τον ακόλουθο λογαριασμό του ισοζυγίου:

Λογαριασμός	Άθροισμα χρεώσεων	Άθροισμα πιστώσεων	Χρεωστικό υπόλοιπο	Πιστωτικό υπόλοιπο
Προμηθευτές	5.000	30.000		25.000

Αντιλαμβάνομαι ότι η επιχείρηση έχει αγοράσει με **ανοιχτή πίστωση** από τους **προμηθευτές** της κατά το παρελθόν διάφορα περιουσιακά στοιχεία αξίας 30.000€ (δείτε **άθροισμα πιστώσεων**).

Από το **άθροισμα χρεώσεων**, το οποίο είναι 5.000€, συμπεραίνουμε ότι κατά την τρέχουσα χρήση έχει μειωθεί η λογιστική αξία της υποχρέωσης προς τους προμηθευτές κατά 5.000 €. Άρα, **από την ανοιχτή πίστωση ύψους 30.000 €, έχουν αποπληρωθεί οι 5.000 €.**

Η λογιστική αξία της υποχρέωσης προς τους προμηθευτές κατά την ημερομηνία εκτύπωσης του ισοζυγίου είναι 25.000€ (δείτε **πιστωτικό υπόλοιπο**), δηλαδή **τόσα απομένουν για να αποπληρωθούν οι προμηθευτές** και να μην έχει υποχρέωση η επιχείρηση.

Άσκηση κατάρτισης ισοζυγίου

Στην ηλεκτρονική τάξη, στον χώρο **Έγγραφα => Φροντιστηριακές ασκήσεις => Ισοζύγια**, στο αρχείο «**Άσκηση: Ενημέρωση καθολικού και σύνταξη προσωρινού ισοζυγίου**» θα βρείτε την εκφώνηση της άσκησης με βοήθεια ως προς την επίλυσή της.

Η συγκεκριμένη άσκηση περιλαμβάνει τα λογιστικά γεγονότα του 1^{ου} εξαμήνου επιχείρησης μαζί με τις ημερολογιακές εγγραφές.

Καλείστε να ενημερώσετε το καθολικό βάσει των ημερολογιακών εγγραφών που παρουσιάζονται στο αρχείο και να συντάξετε το προσωρινό ισοζύγιο για το 1ο εξάμηνο.

Διαδικασία επίλυσης

Πρώτα μελετάμε τα λογιστικά γεγονότα και τις ημερολογιακές εγγραφές.

Στη συνέχεια ενημερώνουμε το καθολικό ξεκινώντας από την εγγραφή ανοίγματος. Ενημερώνουμε το καθολικό μετά από κάθε ημερολογιακή εγγραφή.

Αφού ολοκληρώσουμε την ενημέρωση του καθολικού, καταρτίζουμε το ισοζύγιο. Στο αρχείο στην e-class μπορείτε να δείτε μέρος της απάντησης.

Λογαριασμοί άσκησης: Κατηγορίες γραμματίων

Γραμμάτια εισπρακτέα	Στο λογαριασμό των γραμματίων εισπρακτέων παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά τρίτων που είναι ενσωματωμένες σε τίτλους συναλλαγματικών ή γραμματίων «εις διαταγήν»
Γραμμάτια σε καθυστέρηση	Στο λογαριασμό «γραμμάτια σε καθυστέρηση» παρακολουθούνται οι απαιτήσεις κατά οφειλετών (π.χ. αποδεκτών) γραμματίων εισπρακτέων, τα οποία δεν εξοφλούνται κατά την ημερομηνία λήξεως τους και παραμένουν απλήρωτα στα χέρια της οικονομικής μονάδας
Γραμμάτια εισπρακτέα ενεχυριασθέντα	Στον λογαριασμό "Γραμμάτια εισπρακτέα ενεχυριασθέντα" ανήκουν τα γραμμάτια που η επιχείρηση έχει χρησιμοποιήσει ως ενέχυρο σε δάνειο .
Γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα	Στον λογαριασμό "Γραμμάτια διαμαρτυρηθέντα" ονομάζονται τα γραμμάτια που δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι της λήξης τους και η επιχείρηση έχει αποφασίσει να διεκδικήσει δικαστικά . Σε περίπτωση λοιπόν που δεν προσέλθει ο αποδέκτης του γραμματίου στη λήξη του να το εξοφλήσει, τότε το γραμμάτιο δύναται να «διαμαρτυρηθεί» οπότε <u>στην ονοματική του αξία θα προστεθούν έξοδα διαμαρτύρησης</u> (δηλαδή δικηγορική αμοιβή, δικαστικά έξοδα, τόκοι κ.λπ.)
Γραμμάτια εισπρακτέα προεξοφληθέντα	Αποτελούν γραμμάτια εισπρακτέα που η επιχείρηση έχει προεξοφλήσει στην τράπεζα με στόχο την απόκτηση ρευστότητας. Πρόκειται για <u>αντίθετο λογαριασμό</u> των γραμματίων εισπρακτέων. Για τις ανάγκες του συγκεκριμένου βιβλίου λογίζονται ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση καθώς στην περίπτωση που οι οφειλέτες των γραμματίων δεν εξοφλήσουν τα γραμμάτια στην τράπεζα, τότε η τράπεζα επιστρέφει τα γραμμάτια στην επιχείρηση και η επιχείρηση έχει την υποχρέωση να πληρώσει το ποσό που αντιστοιχεί στην τράπεζα.
Γραμμάτια μεταβιβασθέντα	Στον λογαριασμό γραμμάτια μεταβιβασθέντα εντάσσονται τα γραμμάτια τα οποία μεταφέρονται σε τρίτους. Αποτελούν μια μορφή πίστωσης. Η επιχείρηση, αντί να πληρώσει την προμηθεύτρια επιχείρηση, της μεταβιβάζει γραμμάτια εισπρακτέα πελατών της, οπότε οι πελάτες θα αποπληρώσουν την προμηθεύτρια επιχείρηση. Πρόκειται για <u>αντίθετο λογαριασμό</u> των γραμματίων εισπρακτέων. Για τις ανάγκες του συγκεκριμένου βιβλίου λογίζονται ως βραχυπρόθεσμη υποχρέωση καθώς στην περίπτωση που οι οφειλέτες των γραμματίων δεν εξοφλήσουν τα γραμμάτια στην επιχείρηση που τα έλαβε μετά τη μεταβίβαση, τότε η επιχείρηση επιστρέφει τα γραμμάτια στην επιχείρηση από την οποία τα έλαβε και η επιχείρηση έχει την υποχρέωση να πληρώσει το ποσό που αντιστοιχεί.